

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.
МЕЧНИКОВА**

Фаховий коледж ОНУ імені І.І. Мечникова

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

«10» листопада 2022 р.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Освітньо-професійний ступінь фахового молодшого бакалавра

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Одеса: ОНУ, 2022. 21 с.

Розробники:

Максимова Юлія Олександрівна, викладач фахового коледжу

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з фінансів та кредиту

Протокол № 4 від «14» 01 2022 р.

Голова циклової комісії _____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
(Лариса Борисова)

Погоджено із гарантом ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування»

_____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
(Лариса Борисова)

Схвалено Навчально-методичною комісією (НМК) фахового коледжу

Протокол № 3 від «16» Листопада 2022 р.

Голова НМК _____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)
(Максимова Ю.О.)

Переглянуто та затверджено на засіданні циклової комісії з фінансів та кредиту

Протокол № _____ від «_____» _____ 20__ р.

Голова циклової комісії _____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні циклової комісії з фінансів та кредиту

Протокол № _____ від «_____» _____ 20__ р.

Голова циклової комісії _____ (підпис) _____ (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3 годин - 90 змістовних модулів – 2	Галузь знань: 07 Управління та адміністрування Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування Рівень вищої освіти: Перший (фаховий молодший бакалавр)	Обов'язкова	
		Рік підготовки	
		1-й	-й
		Семестр	
		1-й	-й
		Лекції	
		20 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		54 год.	год.
		у т.ч. ІНДЗ: не передбачено	
		Форма підсумкового контролю	
		Іспит	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни - вивчення базових економічних понять, формування загальних, і в той же час, досить цілісних уявлень про процеси, пов'язаних з економікою, бізнесом і підприємницькою діяльністю. В рамках цього курсу розглядаються такі категорії як виробництво, гроші, ринок, підприємство, інфляція, безробіття та ін.

Завдання дисципліни: є набуття знань щодо суті економічних явищ та процесів; вивчення економічного змісту відносин власності, та становлення нових господарських форм; вивчення шляхів створення ефективної системи зайнятості населення, вирішення соціальних питань в ринковій економіці; набуття вмінь щодо тлумачення особливостей становлення та розвитку соціально-економічних процесів в умовах сучасної ринкової економіки України; набуття навичок прийняття практичних рішень щодо ефективного застосування набутих економічних знань при виконанні своїх професійних обов'язків.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна компетентність: Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальних компетентностей:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 05. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальних компетентностей:

СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання:

РН 04. Знати економічні категорії, закони, причиннонаслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 17. Демонструвати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень особистого професійного розвитку

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати: основні економічні категорії і поняття економічної теорії; критерії оцінки економічних явищ та процесів; показники, що їх визначають

вміти: вільно користуватися нормативним матеріалом з тем курсу та

у конкретних ситуаціях; аналізувати економічні явища і процеси загального характеру, що відбуваються на всіх рівнях економіки; використовувати знання з економічної теорії як підґрунтя для набуття досвіду в сфері боротьби з економічною злочинністю; розв'язувати теоретичні та практичні економічні проблеми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальні основи економічної теорії.

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.

Зародження і розвиток економічної теорії (ЕТ) Основні напрями розвитку економічної думки: погляди Ксенофонта і Аристотеля, меркантилізм, фізіократія, класична школа політекономії, марксизм, неокласична школа, кейнсіанство, інституціоналізм та неокласичний синтез. Основні ідеї та представники економічних шкіл. Предмет, цілі і завдання ЕТ. ЕТ як громадська наука про економічні відносини між суб'єктами економіки з приводу задоволення необмежених потреб при обмежених ресурсах в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання благ. Структура ЕТ: основи економічної теорії, мікро-, мезо-, макро- і мегаекономіка. Методи пізнання економічних

процесів Загальні методи: системний підхід, діалектика, наукова абстракція, аналіз і синтез, індукція і дедукція, історичний і логічний. Специфічні методи: економіко-математичне моделювання, економічний експеримент. Функції ЕТ Пізнавальна, практична, прогностична, методологічна та виховна. Зв'язок ЕТ з іншими науками. Позитивна і нормативна економіка

Тема 2. Виробництво: фактори і результати.

Потреби і економічні блага Визначення економічних потреб: фізіологічні, соціальні і духовні; первинні і вторинні потреби. Сутність економічних благ та їх класифікація: споживчі і виробничі, матеріальні і нематеріальні, довгострокові і короткочасні, взаємодоповнюючі і взаємозамінні. Блага першого, другого і третього порядку, їх взаємозв'язок. Закон Енгеля. Фактори виробництва як необхідні елементи для виробництва благ Взаємовплив потреб і виробництва, економічний закон зростання потреб. Елементи процесу виробництва: праця, предмет і засоби праці. Засоби виробництва і фактори виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво і їх взаємозв'язок. Виробничі можливості та їх межі Економічний вибір. Визначення поняття виробничих можливостей країни: побудова кривої виробничих можливостей, таблична та графічна інтерпретація. Основні допущення до кривої виробничих можливостей. Розгляд оптимальності знаходження точок графіка: всередині і за кривою, на кривій і їх пояснення. Альтернативні витрати товару і закон альтернативних витрат, які збільшуються. Економічний кругообіг товарів та ресурсів

Тема 3. Економічна система суспільства: зміст і основні типи.

Сутність категорії «економічна система суспільства». Основні ознаки економічної системи: що, як, для кого виробляти. Структурні елементи економічної системи: продуктивні сили, економічні відносини і механізм господарювання. Типи економічних систем, їх переваги та недоліки: традиційна економіка, чистий капіталізм (чиста ринкова економіка), командно-адміністративна економіка (тоталітаризм), змішана економіка. Перехідні економічні системи: зміст і основні риси. Основні риси перехідної економіки: нестійкість, невизначеність, альтернативність, історичність. Концепції трансформації командноадміністративної економіки в ринкову: інституційна та ліберальна. Їх переваги і недоліки. Власність і її роль в економічній системі. Економічна і юридична сутність власності в сучасній науці. Об'єкти і суб'єкти власності. Тріада власності: володіння, користування, розпорядження. Економічна теорія «прав власності». Форми власності і їх характеристика: державна, приватна, змішана.

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки

Тема 4. Товарне виробництво. Гроші як форма товарних відносин.

Форми організації суспільного виробництва Натуральне господарство та його основні характеристики. Умови виникнення та функціонування товарного виробництва: наявність суспільного поділу праці та економічного відокремлення виробників благ як власників, наявність ринку. Основні характеристики товарного виробництва. Типи товарного виробництва: просте і капіталістичне. Товар та його властивості Товар як продукт праці, який виготовлений для обміну. Характеристики товару: споживча і мінова вартість. Подвійний характер праці, втіленої у товарі: конкретна і абстрактна праця. Основні етапи розвитку форми вартості: проста, розгорнута, загальна і грошова. Сутність та функції грошей.

Тема 5. Ринок як форма функціонування товарного виробництва.

Ринок як невід'ємна складова товарного виробництва Ринковий і бюджетний сектор економіки: основні цілі і відмінності. Функції ринку: регулююча, стимулююча, санації, алокаційная, інформативна. Структура і класифікація ринків за різними критеріями: за об'єктом обміну, в залежності від умов господарювання, за територіальною ознакою, щодо законодавства, за способом формування. Роль і місце інфраструктури ринку в формуванні ринкових відносин Сутність інфраструктури ринку та її основні функції. Основні підсистеми інфраструктури ринку: організаційно-технічна, фінансовокредитна, державно-регулятивна, науково-дослідницький та інформаційне забезпечення. Конкуренція як рушійна сила ринку.

Тема 6. Теорія ринкової рівноваги.

Поняття попиту і чинники, які його визначають Сутність попиту. Закон попиту. Крива попиту. Попит і обсяг попиту. Нецінові фактори попиту: зміна доходів споживача, смаків і уподобань, цінові та дефіцитні очікування, ціни на товари-замінники і взаємодоповнюючі товари, кількість покупців, витрати на рекламу. Пропозиція і чинники, що її визначають Сутність пропозиції. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Пропозиція і обсяг пропозиції. Нецінові фактори пропозиції: ціни на фактори виробництва, технологія, цінові та дефіцитні очікування, розмір податків і субсидій, кількість продавців. Ринкова рівновага Взаємодія попиту і пропозиції: рівноважна ціна і рівноважний обсяг товару. Державне втручання в ринкову рівновагу. Дефіцит і надлишок як результат порушення рівноваги.

Тема 7. Підприємництво в системі ринкових відносин.

Місце підприємства в ринковій економіці Принципи та ознаки підприємництва. Класифікація підприємств за різними критеріями: за метою діяльності, в залежності від виду власності на майно підприємства, за рівнем концентрації виробництва і капіталу, по різновидам підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємства, їх переваги та недоліки: індивідуальне, товариство, корпорація. Об'єднання підприємств: картель, синдикат, трест, конгломерат, концерн, фінансово-промислова група. Теорія виробництва і витрат. Схема економічного механізму підприємства та його основні поняття: виручка від реалізації робіт і послуг, виробнича і повна собівартість, балансовий прибуток, оподатковуваний прибуток, чистий прибуток. Бухгалтерський і економічний підхід до визначення витрат підприємства: явні і неявні витрати. Виробничі фонди підприємства: основні та оборотні. Амортизація основного капіталу. Ціноутворення на підприємстві.

Тема 8. Циклічність економічного розвитку та економічне зростання.

Циклічна нерівновага економічної динаміки. Поняття економічного циклу. Загальні характеристики фаз економічного циклу: пік, спад, депресія, пожвавлення. Причини циклічних коливань. Основні форми циклічного розвитку економіки: короткі, середні і довгі цикли. Антициклічна політика держави. Нециклічні коливання економіки. Структурні кризи в економіці: енергетичний, фінансовий, екологічний кризи. Фінансова криза: причини і наслідки. Економічне зростання економіки.

Тема 9. Державне регулювання економіки.

Роль і функції держави в сучасній ринковій економіці Об'єктивна необхідність, зміст і моделі державного регулювання економіки. Провали ринку. Приватні блага. Визначення суспільних благ і їх класифікація: чисті і змішані блага. Метод державного регулювання економікою Державний сектор і державне підприємництво як спосіб реалізації економічних функцій держави. Економічна політика. Основні завдання та методи державного регулювання економікою. Адміністративні та економічні методи впливу на економік.

Тема 10. Фінансова система та фіскальна політика.

Зміст і структура фінансової системи Фінансова система країни. Податки: їх функції та види. Податкові пільги. Види оподаткування: прогресивне, пропорційне, регресивне. Теорія оподаткування. Обов'язкові соціальні платежі, загальнодержавні податки, обов'язкові неоподатковувані платежі, місцеві податки і збори. Державний бюджет і державний борг Функції та види державного бюджету: нормальний, дефіцитний, профіцитний. Бюджетний дефіцит і державний борг, їх економічні наслідки..

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічної теорії										
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	10	2	2		6					
Тема 2. Виробництво: фактори і результати	12	2			10					
Тема 3. Економічна система суспільства: зміст і основні типи	10	2	2		6					
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки										
Тема 4. Товарне виробництво. Гроші як форма товарних відносин	10	2			8					
Тема 5. Ринок як форма функціонування товарного виробництва	10	2	2		6					
Тема 6. Теорія ринкової рівноваги	10	2	2		6					
Тема 7. Підприємництво в системі ринкових відносин	8	2	2		2					
Тема 8. Циклічність економічного розвитку та економічне зростання	8	2	2		4					
Тема 9. Державне регулювання економіки	10	2	2	-	6					
Тема 10. Фінансова система та фіскальна політика	10	2	2		6					
Усього годин	90	20	16	-	54					

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

(Додаток 1)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічної теорії			
1.	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	2	-
2.	Тема 3. Економічна система суспільства: зміст і основні типи	2	-
3.	Тема 5. Ринок як форма функціонування товарного виробництва	2	
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки			
4.	Тема 6. Теорія ринкової рівноваги	2	-
5.	Тема 7. Підприємництво в системі ринкових відносин	2	-
6.	Тема 8. Циклічність економічного розвитку та економічне зростання	2	
7.	Тема 9. Державне регулювання економіки	2	-
8.	Тема 10. Фінансова система та фіскальна політика	2	

Разом	16	-
-------	----	---

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічної теорії			
1.	Тема 1. Зв'язок ЕТ з іншими науками. Позитивна і нормативна економіка	6	-
2.	Тема 2. Моделі кругообігу: проста, модель з участю держави, модель з участю іноземного капіталу.	10	-
3.	Тема 3. Основні способи роздержавлення: лібералізація ринків, комерціалізація підприємств, створення змішаних підприємств, денаціоналізація державної власності. Етапи приватизації державної власності в Україні.	6	-
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки			
4.	Тема 4. Основні відмінності між паперовими і кредитними грошима. Види кредитних грошей: вексель, банкнота, чек, кредитна картка, електронні гроші.	8	-
5.	Тема 5. Природна монополія. Методи конкурентної боротьби: цінові, нецінові, недобросовісні.	6	-
6.	Тема 6. Види еластичності попиту: цінова, за доходом, перехресна. Еластичність пропозиції: сутність, чинники, значення.	6	-
7.	Тема 7. Основні методи ціноутворення: витратні і ринкові. Калькуляція ціни товару методом ціноутворення з урахуванням повних витрат.	2	-
8.	Тема 8. Класифікація економічного зростання за різними ознаками: за ступенем використання економічних ресурсів, за темпами збільшення основних показників економіки, за характером взаємодії національної та світової економіки. Фактори, що стримують економічне зростання.	4	-
9.	Тема 9. Інструменти впливу держави на економіку: зовнішньоекономічна, соціальна, антимонопольна, антициклічна, інвестиційна, амортизаційна, антиінфляційна, планування, грошово-кредитна і бюджетно-податкова політика.	6	-
10.	Тема 10. Форми виплат з держбюджету: асигнування, субсидії, субвенції, дотації. Проблеми сучасної фіскальної політики України	6	-
Разом		54	-

До самостійної роботи здобувачів відноситься: підготовка до лекцій та практичних занять, написання реферату (за однією із запропонованих тем) та підготовка презентації, рішення практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій, підготовка до поточного тестування; підготовка до контрольних робіт та тестування.

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація (у вигляді роздаткового ілюстративного матеріалу);
- практичні методи: розв'язання практичних задач (в т.ч. розрахункових), виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій.

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми, оцінювання виконання рефератів (оцінювання доповіді та презентації);
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання практичних задач, оцінювання розв'язання ситуаційних вправ та проблемних ситуацій;

- тестовий контроль: оцінювання поточного тестування за темами.

Періодичний контроль:

- тестовий контроль: оцінювання контрольних робіт за змістовими модулями (тестування).

Підсумковий контроль: іспит.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи		Кількість балів
Поточний контроль:		
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань		від 0 до 2
- Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації		від 0 до 3
- Розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій		від 0 до 3
- Поточне тестування за темами		від 0 до 3
Періодичний контроль:		
- Контрольна робота		Від 0 до 10
Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 балів	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел; показує не вміння публічно представляти матеріал.
	2 бали	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей; здатний публічно представити матеріал.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації	0 балів	Не зараховуються реферати (довідки) та презентації, які виконані не самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	1 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із певними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно здобувач пояснює матеріал впевнено і за допомогою викладача виправляється, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із певними прогалинами, інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
	2 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно здобувач пояснює матеріал впевнено і за допомогою викладача виправляється, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані загальні висновки, тема загалом розкрита із незначними прогалинами, інформація у презентації подана з посиланням на джерела, однак вони оформлені із помилками.
	3 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно та оригінально, оформлення відповідає вимогам, актуальність теми повністю розкрита із зазначенням невирішених раніше аспектів, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза власного дослідження, метод відповідає тематиці та поставленій задачі, теоретичний аналіз ґрунтовний та самостійний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не переважаний слайдами з текстовим матеріалом; у висновку сформульовані самостійні ґрунтовні судження, підкріплені фактичними доказами та розрахунками, інформація на слайдах подана переважно схематично із використанням самостійно розроблених малюнків, графіків, містить посилання на джерела, які відповідно оформлені та є актуальними.

Розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій	0 балів	Здобувач практичну задачу, ситуаційну вправу, проблемну ситуацію не виконав.
	1 бал	Здобувач виконав практичну задачу, розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, але демонструє фрагментарні знання предмету вивчення і дослідження, має ускладнення щодо виділення суттєвих його ознак, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків; використано обмежену кількість джерел.
	2 бали	Здобувач виконав практичну задачу, розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, у повній мірі демонструє знання предмету вивчення, чітко описує суттєві його ознаки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки і формулює висновки; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; окрім рекомендованої літератури використовує додаткову, демонструє знання змісту відповідних нормативно-правових актів.
	3 балів	Здобувач виконав практичну задачу, розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, у повній мірі демонструє володіння навичками наукового дослідження; виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації; із розглянутої проблеми робить чіткі вірні висновки. Здобувач виконує задачу, розв'язує ситуаційну вправу, проблемну ситуацію з творчим підходом, використовуючи нешаблонні фрази, демонструє розгорнуте, цікаве бачення, яке відрізняється власними роздумами, висновками; окрім рекомендованої літератури використовує додаткову, демонструє знання змісту відповідних нормативно-правових актів.
Поточне тестування за темами	0 балів	Тестування не виконано.
	1 бал	Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 33% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях.
	2 бали	Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 66% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях.
	3 бали	Тестування виконано в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані
Контрольна робота у формі тестування	0 балів	Відповідь на запитання неправильна.
	0,4 бали	Відповідь на запитання правильна
Підсумковий контроль	0 балів	Відповідь на запитання неправильна.
	1 бал	Відповідь на запитання правильна.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10%). Обов'язкова присутність студентів на підсумковому контролі. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (наказ №83-02 від 01.07.2020 р.).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин в окремих випадках за погодженням з деканатом і керівником курсу навчання може відбуватися дистанційно. У випадку відсутності здобувача на лекції або практичному занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в позааудиторний час (час консультацій викладача).

Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання студента відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

(Додаток 2)

Поточний та періодичний контроль		Підсум-ковий конт-роль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		

T1	T3	T5	T6	KP1*	T7	T8	T9	T10		
від 0 до 5 балів	від 0 до 5 балів	від 0 до 8 балів	від 0 до 8 балів	від 0 до 10 балів	від 0 до 8 балів	від 0 до 8 балів	від 0 до 8 балів	від 0 до 5 балів	від 0 до 35 балів**	від 0 до 100 балів
Від 0 до 10 балів		Від 0 до 65 балів								
Разом від 0 до 65 балів										

T1, T2... T5 –теми лекцій

*Примітка: Завдання KP складається з 25 тестових завдань, які відповідають змісту навчального матеріалу курсу. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 0,4 бали.

** Примітка: Завдання складається з 30 тестових завдань, які відповідають змісту навчального матеріалу курсу. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 1 бал.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту, (роботи), практик	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Зараховано	90 – 100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань.	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

Зараховано	85 – 89 / B	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань.
	75 – 84 / C	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності.	Здобувач за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
Зараховано	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків.	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань.
	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу.	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки.	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні сформовані уміння та навички.
Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача.

12. Навчально-методичне забезпечення

- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- мультимедійні презентації;
- задачі для практичних занять;
- тестові завдання.

13. Питання для підсумкового контролю

1. Предмет економічної теорії. Етапи розвитку економічної думки.
2. Методи економічної теорії.
3. Функції економічної теорії. Нормативна і позитивна економіка.
4. Економічні потреби і блага.
5. Суспільне виробництво. Види виробництва і фактори виробництва.
6. Проблема економічного вибору в економіці. Виробничі можливості.
7. Економічний кругообіг і економічні агенти. Моделі кругообігу.
8. Економічна система і її структурні елементи.
9. Види економічних систем: переваги і недоліки.
10. Власність і її роль в економічній системі.
11. Основні риси натурального і товарного виробництва.
12. Сутність товару і його властивості.
13. Сутність і функції грошей.
14. Умови функціонування ринку і його функції.
15. Класифікація ринку за різними критеріями.
16. Інфраструктура ринку і її функції.
17. Конкуренція як рушійна сила ринку. Функції конкуренції.
18. Види конкуренції та методи конкурентної боротьби.
19. Ринковий механізм як взаємозв'язок елементів ринку.
20. Місце підприємства в ринковій економіці.
21. Організаційно-правові форми підприємств: переваги і недоліки.
22. Об'єднання підприємств.
23. Схема економічного механізму.
24. Ціноутворення на підприємстві.
25. Завдання і структура національної економіки.

14. Рекомендована література

Основна

1. В.Д. Базилевич, Н.І. Гражевська, Т.В. Історія економіки та економічної думки: підручник. К. : Знання, 2018. 775 с.
2. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика: підручник Чернівці: Чернів. нац. ун-т., 2020. 232 с.
3. В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, Т.А. Щербакова Економічна теорія: підручник К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
4. Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко. Економічна теорія : навч. посіб. Х. : Право, 2016. 268 с.
5. Щетинін А.І. Політична економія: підручник. К. : Центр учбової літератури, 2018. 480 с.
6. Юрій С.І. Економічна теорія: політична економія: підручник. К. : Кондор, 2018. 604 с.

Додаткова

1. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії: навч. посіб. 3-тє вид., переробл. і доповн. К. «Знання», 2014. 423 с.
2. Мороз В.В., Сафронова О.М., Олійник Н.І. Регуляторна політика у сфері господарської діяльності : конспект лекцій. К. : НАДУ, 2017. 180 с.
3. Blas J., Farchy J. World for Sale: Money, Power and the Traders Who Barter the Earth's Resources. Penguin Random House, 2021. 416 p.
4. McConnell C. R., Brue S. L., Flynn S. M. Economics: Principles, Problems, and Policies 20th. McGraw-Hill Education, 2014. 996 p.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Нормативно-законодавчі акти у державному секторі, підприємницької діяльності, міжнародні стандарти. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України/ URL : http://dspace.nbuv.gov.ua/browse?order=ASC&rp=20&sort_by=1&etl=-&offset=17032&type=title

Теми рефератів:

1. Трагування предмета ЕТ різними економічними школами.
2. Економічні теорії Стародавнього світу (Китай, Індія, Греція, Єгипет, Рим).
3. Лауреати Нобелівської премії в області економіки.
4. Економічний експеримент і економічні реформи
5. Еволюція моделі економічної людини.
6. Вплив рідкості благ на ефективність виробництва.
7. Потреби людини, їх види та засоби задоволення.
8. Модель ієрархічності потреб Маслоу.
9. Інформація як сучасний фактор виробництва.
10. Закрита і відкрита економіка: основні риси.
11. Порівняльна характеристика чистої ринкової економічної системи та командно-адміністративної системи.
12. Місце власності в реформуванні економіки.
13. Роль і значення державної / приватної власності в ринковій економіці.
14. Переваги та недоліки приватизаційного процесу в Україні.
15. Інтелектуальна власність і проблеми її реалізації в Україні.
16. Становлення і розвиток товарного виробництва в Україні.
17. Електронні гроші та форми їх застосування.
18. Еволюція форм грошей.
19. Бартер в сучасній економіці: причини використання і характерні особливості.
20. Історичний процес формування і розвитку ринку.
21. Тіньовий ринок як фактор порушення ринкової рівноваги.
22. Невидима рука ринку і досконала конкуренція.
23. Форми монополій і їх еволюція.
24. Природні монополії в Україні: перспективи розвитку.
25. Наслідки впливу податків і субсидій на рівноважну ціну

Тестові завдання

1. Яке визначення найбільш точно розкриває сутність ринку як економічної категорії:
 - а) ринок – місце, де люди здійснюють обмін продуктами праці відповідно до законів товарного виробництва;
 - б) ринок – інститут, який зводить покупців і продавців певних товарів і послуг;
 - в) ринок – певна сукупність економічних відносин з приводу купівлі/продажу окремих видів товарів і послуг.
2. Яке завдання виконує інфраструктура ринку?
 - а) формує ринковий попит;
 - б) здійснюють відбір найбільш ефективних підприємницьких структур;
 - в) обслуговує ринок, забезпечує можливість виконання властивих йому функцій.
3. Цінова дискримінація – це:
 - а) продаж за різними цінами однієї і тієї ж продукції різним покупцям;
 - б) експлуатація споживачів шляхом встановлення високих цін;
 - в) підвищення цін на товари високої якості;
 - г) всі відповіді вірні.
4. Який з перерахованих факторів не відноситься до нецінових факторів попиту:
 - а) дохід;
 - б) цінові та дефіцитні очікування;
 - в) кількість продавців;

г) смаки та уподобання.

5. Прикладом оборотних виробничих фондів підприємства можуть служити:

а) будівля;

б) сировина;

в) паливо;

г) б і в вірні.

6. До переваг товариства належать:

а) великі фінансові можливості, в т.ч. отримання кредиту від банків;

б) зниження ризику банкрутства;

в) ефект взаємодоповнення партнерів (знань, зв'язків і т.п.).

г) всі відповіді вірні.

7. Яку фазу циклу характеризують скорочення обсягу виробництва, зайнятості і доходів:

а) піку;

б) спаду;

в) депресії;

г) зростання.

8. Прикладом нециклічних коливань може послужити:

а) економічна криза;

б) структурна криза;

в) фінансова криза.

г) б і в вірні.

9. До основних антиінфляційних заходів держави відносяться:

а) нарощування виробництва і насичення ринку товарами;

б) скорочення податків;

в) проведення грошових реформ конфіскаційного типу;

г) всі відповіді вірні.

10. Фрикційне безробіття пов'язане з:

а) пошуком та очікуванням роботи, переходом з одного місця роботи на інше;

б) технологічними зрушеннями у виробництві, що змінюють попит на робочу силу;

в) з тим, що професії застаріли

г) всі відповіді вірні

Додаток 2

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами поточного, періодичного та підсумкового контролю

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічної теорії		
Тема 1	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	0 - 5
Тема 3.		
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки		
Тема 4.	0 – 3 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (поточне тестування) 0 – 2 (опитування)	0 - 8
Тема 6.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (поточне тестування) 0 – 3 (захист рефератів та докладів)	
Тема 7.	0 – 2 (опитування) 0 – 3 (поточне тестування) 0 – 3 (захист рефератів та докладів)	0 - 8
Тема 8	0 – 3 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (захист рефератів та докладів) 0 – 2 (опитування)	
Тема 9.	0 – 3 (розв’язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій) 0 – 3 (захист рефератів та докладів) 0 – 2 (опитування)	
Тема 10.	0 – 3 (захист рефератів та докладів) 0 – 2 (опитування)	
Контрольна робота		0 - 10
Загалом сума балів		0 - 65